

ივერია

რედაქცია: ნიკოლოზის ქუჩა, 21. ტფილისი.

გაზეთის მფლობელი: დ. განცხადებათა დასაბუჯად

დ. განცხადებათა დასაბუჯად უნდა მიმართონ რედაქციას და წერილ-კითხვების გაშვას. სსრკ-ს საზოგადოების კანცლარის.

ფასი განცხადებას: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზედ — 16 კაპ. მეორეზედ — 8 კაპ.

თვე	გაზეთი	ლიტრა	მის. კ.
12	10	6	6
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი — ერთი შუბრი.

გოლოვისის პრინციპი, სსლი მირიმანოვის

გაგოფენა

ღარცხა მხოლოდ ორს კერას, რომ ყველას ჰქონდეს შეძლება ჰნახოს ჩვენის დროისთვის ორი უდიდესი საკვირველები

1) ქონდრის გაცემა

ქვეყნულად უპატარაესი ცოლ-ქმარი დედამიწის ზურგზედ **მარკიზ ვილამი**, შობიდან 38 წლისა, სიმაღლით 28 დიუმი, სიძიმით 9 1/2 კილო.

მარკიზა ლუიზა, შობიდან 28 წლისა, სიმაღლით 29 დიუმი, სიძიმით 10 1/2 კილო.

2) ცოცხალი ნუნებრივად შეზარტულნი ინდოეთელნი

რადიკა და ღაღიკა

ჩვენის დროისთვის ყველაზედ უდიდესი საკვირველება ბუნებისა

გამოყენება დია კოლდ დეი, ღილს 11 საათიდან სდამო 10 საათამდე.

ყველაღვის ფასი დაკლებულია: სკამები 20 კაპ., ფხვნილ დღომით 10 კაპ. ამაწვილები 10 წლისაზედ ნაღებნი და ჯარისკაცნი იხდიან მხოლოდ ნახევარ ფასს.

(20-5.-12)

ფილიპის, 21 იანვარი

ქურნად „მომამის“ ამ წლის პირველ ნომერში ბნი ნიკოლაძე მეტრო ჩვეულებრივად დედად სი-ნეტრესთა საგანს ჩვენის ეპოქისთვის. ეს საგანი ჩვენის პოლიტიკურის მწერლობის დედანადედი ვითარდება. ბნი ნიკოლაძის ზრთი, თუმცა ებიანდეფს ჩვენს ქურნად-გაზეთებს სამოცსა და სამოცდაათის წლების ქურნად-გაზეთებთან შედარებით წარმატება ბუ-ცვია, მაგრამ მათი მდგომარეობა

მანკ სამწუხარო არისო. ამის უმთავრეს მიზეზად აღტარი იმ გა-რემობასა სთვლის, რომ თითო-ეულ პარტიას არა აქვს საკუთარი ორგანო, რომელშიც შექმალს თავისი იდეალების, მიმართული სისა და სივა-და-სხვა მოვლებათა შესახებ თავისი აზრის გამოთქმა. ყოველ პარტიას თავისი გაზეთი უნდა ჰქონდესო, სადაც მან თავი სსუფილად და ნაცხადურად უნდა გამოისთქვასო რა ჰსურს და რა გზას უჩვენებს ჩვენს ცხოვრებასო! ჩვენის პოლიტიკურის მწერლობის საქმე რომ გარკვევად ვერ

მიდეს — ეს უმჯობესი შემთხვევაა. ამას ბევრი სხვა-და-სხვა მიზეზი აქვს და მათ განხილვამ ჩვენ დედს ვერ შევადგ; ჩვენ გინდა შევეხოთ მხოლოდ ბნი ნიკოლაძის მიერ დასახლებულ მიზეზს. უმთავრესი საგანი, რომელიც აქ უნდა გამოიარეს, ის არის — გვეყვას ჩვენ ახლა პარტიები თუ არა?! რასაკვირველია, უნდა გვივლის-მით, რომ ატარი ბანის პარტიების შესახებ არ ამბობს ამას, რადგან ბანს არა აქვს უმთავრესი მნიშვნელობა ჩვენს ცხოვრებაში, იმგვარი მნიშვნელობა, რომ შეეძლოს რამდენსამე ბანსავე დაჰყოს არსებობად ჩვენი საზოგადოება და შექმნას ორგანოები სხვა-და-სხვა პოლიტიკურის მიმართულებას.

ხაღს და მის ლიტერატურას ჰსურავს მრავალ პარტიად თავსუფალი პოლიტიკური ცხოვრება, ბრძოლა მიმართულებათა, სხვა-და-სხვაობა აზრისა და სხვა-და-სხვაობა ამ აზრთა განსახორციელებელად სამუდამათა.

ავიღოთ მაგალითად საფრანგეთი. ეს ქვეყანა ამ ებიანდეფს მრავალ პარტიად და დასა-დებით საფრანგეთის ისტორიამ შექმნა ეს დანაწილება; საფრანგეთის კუბორების მსგავსად იყო ბუნებრივი მიზეზი პარტიების შექმნისა; ყოველს პარტიას იდე-ალოდ მიუძღვის წინ საფრანგეთის კერძოადეფობა და ბუნებრივად, მართალია იდეალების განსახორციელებლად ყოველი პარტია თავისს მასს ასახელებს, თავისს პროგრამას და საშუალებებს სოვლის საუკეთესოდ. დეკრიტიკისტიები ამტკი-

ვენ, რომ საფრანგეთი უძლიერესი და უწარჩინებლესი იყო „დედის რეჟიმის“ დროს; საზოგადოდ მონარქისტები იმ აზრისა-ნი არიან, რომ მხოლოდ მონარქის შეუძლია გამოიყვანოს საფრანგეთი ახლანდელი მის აწეული-დაწეული მდგომარეობისაგან პროგრესის გზაზე; კანსერვაციული რესპუბლიკანელები ყოველს დონისძიებს ჰსმარაბენ, დაცვიან ახლანდელი პოლიტიკური და სოციალური statu quo; რადიკალები იბრძვიან გასუფრანგის რესპუბლიკური წეს-წყობილებად და ცენტრალური წეს-წყობილებად რამოდენიმე სათავე-ნობის კვალობაზედ გარდასახად-თა ადრიცხვით და სხვა; სოციალისტები სრულებით უარ-ჰყოფენ ახლანდელ ბურჟუაზულ წეს-წყობილებას და იბრძვიან დიდ სოციალურ რეფორმებისათვის, რომლებზედ უნდა დასაყარონ საფრანგეთში ნამდვილი თავისუფლება, ძიება და ერთობა.

რასაკვირველია, ამ გვარს პარტიების თავ-თავის ორგანო უნდა ჰქონდეთ; მათ მიმართულებათა და აზრთა შორის ისეთი განსხვავება, რომ ერთს კალაპოტში იმათი მო-თავისცა ყოველად შეუძლებელია. ყველა, ვინც ახსოვს საფრანგეთის პარტიები. საქართველოს საუკეთესო მწერლებმა ამ 25-30 წლის წინ ნად ადრეს ერთი დიდი სვანი: ერთგული თვით-ცნობიერება, ერთგული თავის-დაცვა და განვითარება ერისა ვერძოიულ სწავლა-მეცნიერების სამუდამობა. დედის დროთა ვითარების გამო ჩვენ ყველს შევადგენთ ერთს პარტი-

ს ერთის აზრით გამსჯალებულს. ამ სამუდამო და სახსარიც ერთი და იგივე გვექვს ამ აზრის განსახორციელებლად, მაგრამ თუ ვინმე ახალს რამოდენიმე საშუალებას დაგვისახელებს, დავთანხმებით, თანად-ვი ეს საშუალება არ ეწი-ნადმდეგვებოდეს ჩვენს აზრს და არ არდევდეს ჩვენს ერის საჭირო ერთობას. ზემოხსენებული აზრი ჩვენი უპირველესი წადილია და უსხვობისაგან სიფხვრე, ტიპი, რომელსაც უნდა მივაფიოთ. ხოლო როდესაც ამ საფხურს ავაფიქვთ, შემოსავალითა რამოდენიმის კვალობაზედ გარდასახად-თა ადრიცხვით და სხვა; სოციალისტები სრულებით უარ-ჰყოფენ ახლანდელ ბურჟუაზულ წეს-წყობილებას და იბრძვიან დიდ სოციალურ რეფორმებისათვის, რომლებზედ უნდა დასაყარონ საფრანგეთში ნამდვილი თავისუფლება, ძიება და ერთობა.

გაზეთი „კავალი“ აგერ ორი წე-რიწადი გამოდგარა და იხისი-ცხადურ-მესაღდესი ვარამ: ნატამ მისის პუბლიცისტების ბაგით ნატაქ-მიდგან ჯერ ვერავინ გაიგო, თუ რა ასულადგამოუქვს ამ „მესაღდესს“. ზოგერთმა „კავალის პუბლიცისტებს ვერძოიულ სოციალ-დემოკრატის პრინციპების შესახებ ადრეს ლამარავი, მაგრამ ის-კი არ გამოურკვევიათ, თუ რა დამოკიდებულება აქვს ამ პრინციპებს ჩვენს ახლანდელს ცხოვრებასთან*).

ჩვენ ის-კი არ გინდა და ვსთქვათ,

* ამ აღძრულ საგნების გამო ჩვენ მალე გიტალი მთელსაზრებობით მივთხვევით.

უფალატონი

სასობრიობა და ხალხსონობა.

წერილი I-ლი

გოსმომავალტობა და ბატონობა*)

ყველა აქედამ ცხადია, რომ კანონი, რომელზედაც იჩენებინა ევოლიუციონისტები, ვითომც ბრძოლა ცხოვრებისათვის ემსახურებოდეს უკეთეს პროგრესს, უკეთეს ევოლუციონს, არის შეცდომა. პრაქტიკა, სწორეთ უნდა ბრძოლა არის მიზეზი, რომ პროგრესიცა და ევოლუციაც კაცობრიობაში მიღის ასე სუსტად, ასე ნაკლებად, ქვეყანა შენდება უკეთეს-თაგან, კი არა, შუაანათაგან. უკეთესი იხსიერება, გაღაფრებისაგან მტრთან ბრძოლაში, შინ ბრძოლაში გარკვენილებასთან, ცრუ-მორწყუ-ნებასთან, უარსნი ილიტიბანი ბუნებრივი სენსივანი, უძლიერებისაგან, რჩებინა შუათანანი, რომელიც ამ შეუღობასაც ვერა სწევს, რადგან იმავე ბრძოლაში მტერი ჯაფით, ნაკლებუძლიაობით, ხელშეწყობლობით

შეუღობაზედ კიდევ ქვევით მიიღის. ამ გვარ შუათანათაგან შენდება ქვეყანა, ეს არის მიზეზი კაცობრიობის დღმდის შეუღობად დაბოლა დღამო-დელი და აგებულების. შესწევითეს გარემოება, მოსპეთ კაცთა და ერ-თა შორის ეს ბრძოლა პოლიტიკურ-ი, ეკონომიური, ჩი ჩაგვრა, ელუ-ტა, მარტვა, მოტყუება და ათასნი საზიზღრებანი, რომელნიც მოსდევს კონკურენციას, ბრძოლას ერთმანეთ-თან ცხოვრებისათვის, და ვნახავთ სულ სხვას. ვნახავთ, რომ უარსნი, ესე იგი ბუნებრივი სენულნი, ბუნებრივი საყარნი უბრძოლველათა მოსპობი-ბანი, მოსპობიანი გჯრ თვით თავი-სივე ბუნებითი სენით, მგრემე შუა-ბელთა შეჩერება; სწული მოღმეობის მოერიდებით შესართავად, ან თვითონვე არაიის შეჩერება, მაშა-სადამე სწული მოღმეობი გადაჯა-ვანდვლს წესში, ბრძოლაში ცხოვრე-ბისთვის არიან დევნილნი, არიან გა-ქირვებულნი, არიან მრავლად იმგვარს გარემოებაში, რომ ეგებინა უშინამა-ვლოთ, მაშინ მოიცემან ნაყოფს, მო-აშენებენ გონებით თვის მსგავსთა. რაც უფრო მტერი გონების ხალხი მო-

შენდება, იმდენი, გარდა ამისა, რომ საზოგადოება, ტრი, კაცობრიობა მოიგებს ფიზიოლოგიურთა, ამას-თან მოიგებს მეორე მხრივაც: მაშინ რაკი ბევრი გონების მუ-შაკი იქნება, საქირი აღარ იქნება, რომ თითო-ორიოლამ, როგორც ეს-თა, თავი ჩაიკლს უზომო გონების შრომას, რადგან ამგვარს შრომასაც, როგორც სხვა ყველა უზომო შრო-მას, მოსდევს გონების უძლიერება, უნაყოფობა, რომელზედაც იჩენებინა მრავალი ფიზიოლოგი და ბიოლო-გი. მაგალითად სვერი იჩენება მის შესახებ შემდეგს საბუთებზე: ტინის და თესლი ადამიანის შესდებინა ბევრში ფოსფორისაგან. ტინის დი-დი მაშინდის დროს, ავტულებმა შე-სული ფოსფორი იხარჯება უზო-მოდ. ამისთან, რაკი ტინის ავტუ-ფოსფორი, ეს იზიდავს მეტს დარ-ჩენილ ფოსფორის ნაწილსაც, რომელიც უმეღის ავტულებმაში. მაშინ-დამე, თესლის ძალის მოსაკლებთ აღარა-ჩრება საკმაო ფოსფორი ავტულებმა-ში, და ამის გამო ლაყებთა თესლი, უძალია ხდება, ნაყოფსა ჰყოფავს, ან თუ იძლევა — იძლევა უძლიერს ნა-ყოფს, ცხადია, რაკი მრავალი გონე-ბით მუშაკი იქნება, მაშინ ყველას

ზომიერი გონების მუშაობა ექნება, აქ, მის მაგიერად, რომ ილუბობდეს გონიერთა შინამოვალნი, როგორც ძალა არის, იზრავდეს და იზრავდა მხოლოდ მათი უფლი, ხელი, ძლიერი შინამოვალი. როგორც გონებით გაუმ-ჯობესება, ვერავინ ვნებოთ გაუმ-ჯობესება მოწყვება ამგვარს წესს. დღეს ვნებოთა მისი კაცის სიმო-ლი, უძლიერება, ძლიერდება ზენ-დამ-ცემული, ნამუსუდ ხელმღებული. ეს თვისება, ცხადია უნდა უძლიერობდეს შინამოვალნი. მაშინ, სულ სხვა იქნება. რაკი ვნებოთა მისი კაცთა ექ-ნებთ ბაზარი, ექნებათ ლავი ცხო-ვრებაში, ეს მისცეს წარმატების ამ-გვარი თვისების შინამოვალთაც. ესე-ვე მოხდება ავტულებით უძლიერე-ბაში. ისინი, ვინც უნდა ილუბებინა ომებში ანუ საომარს გზაზედ უწყაო-ფოთ, მაშინ მოიცემან ნაყოფს. სა-ლი და ძლიერი ავტულების დამიან-თაგან შინამოვლენ სადნი და ძლიერ-ნი შინამოვალნი. ამითი ბატონობა-დებდა კაცობრიობაში ეკონომია ავე-ბულებით, გონებით და ვნებოთა ძლიერობა. ცხადია, პროგრესი, ევო-ლიუცია მიიღებენ მაშინ სულ სხვა ხასიათს, წაღვენ უფრო სწორედ და სწრაფს გზაზედ.

ბრძოლა ცხოვრებისათვის რომ არ იყვის არც ევოლუცია იჩენებოდა, არ ავიღდა ორგანიული არსება იმ სისრულემდის, რომელსაც დღესა ვხვდებით, — ისწავლებინა ევოლიუცი-ონისტები.

საიღამ შესდგა ბრძოლა ცხოვრებისათვის? იქიდან რომ, სხვანი მისივითან მას, რაკ ჩემთვის სავი-როა ცხოვრებისათვის, და რადგან მოცილენი მყვანან, თუ მე არ და-ვიწყარ, ისინი დასაწყობდენ მე მომელის ცული ბოლო. ამისგამო-მეცა და ჩემს გარე მყოფნიც იძუ-ლებულნი ვართ ვალოვით ერთმანეთს ბრძოლამ ლუბა. აქ მწვადება ბრძო-ლა, რომელიც იქცევა მუსრვად. ეს ხდება მაშინ, როდესაც კაცთა არ იცის ბუნების ხელი, როდესაც კაცს თავისი გონება არ ჩაუწყუნდა ბუნე-ბაში, არ შემპბობობა გონებით ბუნებას, არ შესდგომია ბუნების ბრძოლას იმის დასამორჩილებლად. ვთქვათ, კაცმა ყოველი თავისი გო-ნი, თავისი ძალა მოაქცია ბუნებას, ბუნების შესწავლას, ბუნების დამო-ჩინობას, შესწავლა კაცთა შორის ბრძოლა ცხოვრებისათვის, — განა შე-სწავლება ამითი ევოლიუცია, პროგ-რესი, წარმატება? ნუ თუ ევოლუ-

*) იხ. იფრიათა, № 14

რომ ვითომ ჩვენში ერთის ან ორის ზეგებანი შეტო ვერ იხიერებდეს და საჭირო არ იყოს; არა, ქურნად გა- ზიეობა რაც უფრო იძრავდეს, ის საჯობა. ჩვენ მხოლოდ იმას ვგანვიხილო, რომ ეს ვაჭურბი არ იქ- ნება ისეთ პარტიულ ორგანიზაციას, როგორც უკუნის ბ-ის ნოვო- დის, ადვილად შესაძლებელია, რომ ამ ვაჭურბის სხვა-და-სხვაფერობას დაეტყუათ; ერთი განსაკუთრებით შეუდგება, მაგალითად; ერის მეს- რავეს ეკონომიკურის მხრივ, მე- რავე-მიზანში უფრო ისტორიის ამოიღებს, მესამე—სწავლა-განათ- ლების საქმეს და სხვა-და-სხვა, მა- გრამ უკვდას-კი თვალწინ ექმნება ჩვენ უშესაბამებელი აზრი, რთ- მეტივ გვადრთებს და ვკასუდე- გებულვს.

ახსენს ეს იმავე საფრანგეთის მავალითი. ავიდით სოციალის- ტობა პარტია. სოციალისტები შე- ადგენენ ერთს დიდს პარტიას, რომელიც ერთის აზრით არის გან- მსჯავდილი. ეს აზრი სოციალისტ- ტური წეს-წყობილების დამპყრ- ბაა. ამ ერთის აზრის მიუხედავად, ეს სოციალისტობა პარტია დანაწი- ლდება რამდენიმე ჯგუფად: პოსსიბილისტებად, ალფეანის- ტებად, სოციალ-რადიკალებად და სხვებად; ერთნი მათგანი უფრო პარტიულად ბრძოლას აქცევენ ქუ- რადღებს, მეორენი უფრო ერის მო- მზადებას და სხვანი, თითოეული ამ ჯგუფს თავისი ორგანი- აქვს, მაგრამ ეს ორგანიზაციები არ გან- სხვავდება ერთმანეთსაგან ის, როგორც განსხვავება არსებობს, მაგალითად: „Temps“-სა და „Pe- tite Republique“-ს შორის, რომე- ლნიც პარტიული ორგანი- აებაა. ასეთი მდგომარეობა ნორ- მალურ დრო-იპისთვისაა. ახლა წარმოვიდგინოთ, რომ სა- ფრანგეთის ქვედა არა-სოცია- ლისტობა პარტია შეერთდა და შე- ჭკრეს პირობა საერთო ბრძოლი- სა იმ დროადე, სანამდის არ წა- რთმევენ სოციალისტებს პარტი- კულურ უფლებებს; მაინც—ამას დამტკიცებაც არ სჭირია—ჯგუფე- თა ის მკერდ განსხვავება მოი- შობა და სოციალისტები შეერთდე- ბიან და მხოლოდ ერთი სახანა-და- ექმნებათ: პარტიკულურის უფდე-

ბების დაცვა. ისევე ჩვენი საქმეც: თუ გარეგანი გარემოება ცოტა-ა- დნად მიიწევს გვაძლევს სურლის ამო- თქმის ნებას, ამ დროს რომა ჯგუ- ყუებად გოქმეტი დანაწილებულნი და უკველს ჯგუფს თავისი ორგანი- ცა ჰქონდეს, ეს-კი არას დაზავებს, არამედ გააუფებს გიდეც საქმეს. მაგრამ, თუ გარეგანი გარემოება ხელს არ გვიწყობს, მაშინ ერთ-თა გვეჩივროს მწერლობაშიც და არა ხელმოწერად დაუთვა პარ- ტიებათ, რომელთა არსებობა ჩვე- ნის ცნობების ბუნებრივ მო- თხოვნილებას არ უნდადგენს.

ლოლი

მოთარგმნის განმარტებები

შელოკას სამხელრო საჩქალებლის მტკარეშე მსწავლებელი, მოლოკენ- კი ცოცხლსი ტუფაღასის საგადტო გო- მუხისის დასახის ინსტრუტორად ექმნა დანაწილება. ლეპა-გარდაის ლიტრეის დასახის მოდორეჟიკი ათე, ფეფაქანდა- შველი (გორის მასჩრის) გვარდაის ქვეთა ჟარის სათადრეგო ნაწილა ჩაიარეს.

ახალი ამბავი

ამას წინად შინაგან საქმეთა მინისტრი საზოგადოდ შეერთება გუ- ბერნატორებს, შეგვტყობინეთ თქვენ- ის აზრი, რა ცვლილებათა მოქმე- ბაა უფრო საჭირო სოფლის მმართ- ვის საქმეში, როგორ უნდა მოეწყოს უფრო უკეთ სოფლის სასამართლო- ეობი, და რამდენიმე საკითხიც და- დგინება ამ საგნების შესახებ მათა განსახილველად და პასუხი-საგებოდ. 19 იანვარს ტფილისის გუბერნატორ- თან ამ მინისტრის მოწერილობის- მეტ მიწვევულნი იყვნენ გუბერნიის საგარეოფლოს საგლეზო საკრებულოს წევრნი, ტფილისის გუბერნიის ზო- გიერთი მომრიგებელ შუამავლნი, მაზრის უფროსნი, გუბერნიის თა- ვილ-აზნაურობის წინამძღოლი და თ- ლილი ჭეჭავაძე. კომისიამ პირველი და უმთავრესი საკითხები განიხილა და შეთავაზო კიდევ ერთმანეთს. დანარჩენ საკითხებზე იგი ამ დღე- ებში განიხილავს, იმედს გვაქვს, რომ თავისი დროზეც ვიცნობებთ

გვარები,—ნუ თუ არ იქნებოდა ევოლიუცია და უკეთესი ევოლუ- ციაცა კაცთათვის, ვიდრე ღღვეწ- დელი ბრმა კომსიური ევოლიუცი- ა? ნუ თუ კაცი უფრო ბედნიერი არ იქნებოდა, რომ მისი ავტობულია ყო- ვილაყო იმგვარად წარმართული და მონაჯველებული, რომ თავის-თავში გაეცნა გრძობა მომავლის დანახე- სს, აუცნადა ათვლიდ მომავლი უბე- დღურება, რომლისც წინაშე დღეს ბრმა არის და სრული მონა მომავ- ლის უფიცობას, ვიდრე გზლა, რომ- დეა იმან გაიხსნა თავის-თავში სა- რომის ნაკეთი, ნიქი თავისდავე შეგა- ესთა და ნათესაეთა მოსასობელი? ნუ თუ ეს სამხედრო ძალის შექმ- ნა ავტობულიაში, ერთმანერის ბრძო- ლა ავტობულად მიმარჯველული, არ იყო ევოლიუციისთვის სავნებელი, იმ ევოლიუციისთვის, რომელიც უამ- სოდ შესდებოდა კაცის ავტობულე- ბაში? ნუ თუ იმ ევოლიუციის ექე- მის სასარგებლო ევოლიუცია, რომე-

ჩვენი შეთხვევებს კომისიის ვარ- დაწვეტილებას.

* * ქუთაისის სამხედრო გუბერნი- ტორის მიერ წარდგენილი პრეპტიკტი ქუთაისის გუბერნიის მიხრის ახალის სასოფლო სააგდემყოფის დაარსების შესახებ შინაგან საქმეთა მინისტრს უკვე დაუქოცრია („კავკასია“).

* * ქუთაისი: ადგილობრივი ქარ- თელი არტიტობა ამხანაგობამ 15 ამ თვიდან ხარაზოციელს თე- ტრში წარმოადგენების მმართვა განა- ახლა.

ამ ჩამოსულ რუსის არტიტობა ამხანაგობის ბოლო მოელო, რადე- ნაც ამხანაგობა კასირომა წარმო- დგენის შემდეგ მოახვეტა, რაც კას- სიში ფული იყო, და გაიქცა.*.

* * ქ. გორი: აქაურ რკინის გზის სადგურის „არტილშიკის“ კასილიგან გაიბარეს 10,000 მანეთი. ეს კასილა თვით რკინის გზის ვაგონში ინახებოდა და ცხრა-კლტულით იყო დაკრული.

* * ქ. ბაქო: აქ ერთი სამწუხრო ამბავი მოხდა. აქაურს მცხოვრებს „შანოეს კოლი“ შემოაკადა. შანოევი სადღაც დამთავრულია და შინ რომ მივიდა, ცოლმა უსაცვედრა, რად დამთავრებულია. ქმარმა ეს იწინა, მივარდა საბრალო ქალს და იმდენი სცემა, რომ, როდესაც გასაშვებლად ირიდინე, მკვდარი ქალი შერ- ჩათ ხელში.

* * ო. თსვთა: არა ერთხელ ვგვიფილია, რომ ამოდენა სოფელში ორია სასწალოდმოლო არა გვაქვს. ღღეს-კი იქნება ბოლო მოელოს ჩვენს ჩივლს. სემინარიატობა მიხილებს ნადე- რეშიველით თავისი ქადაგებითა და შიდასრებებით ისეთი გაცლენა იჭირნი ხალხზე, რომ განჩრდი დადგენი სამრევლო სკოლის დაარსების შესახებ და მოვარობას წარუდგინეს. იმე- დია, ჩვენი ეპისკოპოსი გრიგოლი ყურადღებს მიაქცევს ამ საერთო თხოვნას.

შეზღოვის მასწავლება. გუშიღლს „მ. მითაურ წყაროს ქვეშ“ შედგომით არის დაბეჭდილი ფიგურითი „ლილი“, უნდა ყო- ვილაყო „ალი“.

იმავლე-ში ახალ ამბავებში, შე- სვეტულ, შე- რვე სტრიქონში დაბეჭდილია: „დანიშნე-“

ლოც შესდგა და აშენდა ძალადობა- ზედ, ერთმანერის შესრავლედ, ერ- თმანერთის ჩაგვარებლად, და ამავ დროს დასწო ძალა ამ გვირ ევოლიუციის შედგენისა, რომელსაც მოსდევდა სრული ბატონობა და პატრონობა კაცთა მის გარშემო მყოფს ბუნება- ზედს. რატომ ევოლიუცია არ იქმ- ნებოდა, რომ კაცს არა ჰქონოდა დღევანდელი სანახაობა, დღევანდელი სურლისა და ავტობულის ძალა, და ამით ნაკლებ მივიდა სულ სხვა- სხვად, სხვა შინაგანი თუ გარეგანი მომარჯვემანი, ვფიქვთ იმგვარი, რომელიც დაახანებდა ბუნებამ ყო- ველს კანონს მოველნათა, ყოველს ძალის ბუნების მომარობის, დადას- ხებულ მაგალითად სწეულებათა მი- გუზობა. დღევანდელი კაცის გონი, თვით უპირველესთა გენიოსთა მსწა- ველულთა იქმნის უძლიერა, რომ იძიხის: ბუნების სათავის აწონავა და გამოკვლევა კაცის ხელთ არ არის, მისი გონი ამის ვერ მისწევდებო. ეს

ლო ჩვენის სცენის სახალბო და საზოგადო- ების საყვარლოს არტიტობა... უნდა ყოვე- ლოც, ჩვენის სცენის სახალბო და საზოგა- დობის საყვარლოს არტიტობა...

ნაშუადობი

შენს ხარ წყნა ნოყუა და დაბატობა მარდა, შენ უნდა გვექმეც ცხოვრებას ჭიარს და ვარაში ფარდა, შენ უნდა გვექმეც ქართლებს გამამსხვეპვე მაღაღ... სწავლა და დონსე, შენ გეგვი გაბიებას სასუაღაღ... დ. ნინოწმინდელი

შინით მოგზაური

გუშინ დილით, 20 იანვარს, ჩვენს რედაქციაში შემოვიდა კონსტანტინე კონსტანტინეს ძე ფონ რენგარტნი, გაზეთ „St.-Petersburger Herald“-სა და სხვა გაზეთების თინა- მშრომელი. ეს ის რენგარტნია, რომელსაც რენგარტნიან მეტოც ღღეს-მიწის ვენიტი შემოურარს.

რენგარტნი ყმაწვილი კაცია, მე- ტალ მკვირცხლი და სასიამოვნო შე- ხედულობისა. ტინზედ პროფესორის იეტერის მიერ მოგზაურთათვის გამო- გონილი ტინისამისი აცეცა ყობია- ლი „შალისა, ფეხებზედ—ქართული ჩუსტები. ეს ახირებულნი კაცი ტო- მით გერმანელია და ეტყობა კარგად უნდა იყოს განათლებული. სანოვ- ნაურად რიგანდ გამოსულია 15 ავტობუსის, ვადმოუცელს ჩრდილო რუსეთი და ჩამოსულა ხარკივს და როსტოვი. იქიდან დაუბეგია ნო- ვოროსისოვი და მოსულა საქართე- ლოში. ოპლე და კამე შესანიშ- ნავი უნახავს და ან საღ გაუუგევი დამე, ამ როგორ ახვედრინან, ყვე- ლაფერის ერთს დევარტნი უჭირს. ტფილისში რვა დღემდის დარჩება და შემდეგ სპარსეთში გემგზავრება. სპარსეთიდან ჩრდილო ციმბირზედ გაივლის, მივა რიკულტსკში. იქიდან იპორონის გაღდა და შემდეგ ამერი- კაში. როგორც თითონა სტეცა, იმედს მატებს, ითხს ეწეწლოს შე- მოვიტო მთელი ქვეყანაო. რომ- ცა იქიდან დაბრუნდებთ, ყვე- რა ჩემ მიერ ნახულსა და გეგო- ნოს ქურნალ-ვაჭურებში დაგმეც- დაო. ეგლაც გზა-გზაც უგზანის კორკსპონდენციებს სატხეტო ქა-

რატომ? იმითომ, რომ კაცს არა აქვს ამ მხრე გონი საქობად ნავარჯიშე- ვი, არა აქვს ამისთვის ავტობულება მი- მარჯველული. ან-კი კვადაუგედასთავის მართლა საჭიროა ბრძოლა ცხოვრების მართ- ლად ელტეც ერთმანერთის? ნუ თუ, როგორც ზემოთა ითქვა, სწავლა ტრანსპორტიზიზის, რომელიც ევო- ლუციისთვისაა, ბრძოლას ცხოვრები- სათვის არავითარი მნიშვნელობას არ აძლევს, დაარღვია რამე შესაწინა- რებელი საბუთებით ახალმა სწევლიმ ევოლიუციაზედ, რომელიც ევოლი- ციის აწყარებს ცხოვრებასთავის ბრძო- ლაზე? გადავივლოთ სამყაროს თე- ლი. ვის ეტრძის ან რა აქვს საბარ- ძობლველი, ვთქვათ მას, როდესაც დაგება რომდენიმე პუნქტში იწყე- ბა უბრალო ფიზიკური და მენ- ხალხური კანონიდგან, რომლის ძე- რითაც ერთი ატომი იჩიადე მი- კროსა, ამ გვარად იწყება ზრდა და წა- რმატება სხეულისა, იწყება ევოლი-

ლექის ტურნალ-გაზეთებს, რენგარტ- ნი თავიზიანი მოსაუბრე კაცია. სხვა- თა შორის გვიამბო, რომ აფხაზეთ- ში ერთი შეხანიშნავი ხე ვენახე, რომელიც, მიუხედავად იმისა, რეზერ- ზედ მარტო ჩინეთში მოიპოვება და რომლის ნაყოფიც ჩინეთის იმპე- რატორის უპირველესი საქმელია, ამ ხეს ჰქვია: „დაპარუს სინენის-კი- კი“. მხოლოდ-კი ადგილობრივი არ- ციცი რას ენახიან. ერთ ხეს, სინაშლით ორ არშინს 186 მარტ- ვალიცა.

ეს ნაყოფი წითელი ფერისაა მომ- ცრო ვაშლის ოდენა იქნება და მე- ტის-მეტე ტბილი და გემრიელიაო...

დაბად და ძალბად.

მოთხვევებს კარგად ესომბებთ, რომ ლურსაბ თათკარბე და იმის დროის კახელები მეტად გვიან-გვიან ინახულებდენ ხოლმე ტფილისს. ნა- თესაგების სანახავად თუ შრომოდო- მა მწინდელი კებისი, თორემ ისე- კი ძველი იყო იმის მწვენენობის კა- ხელიდან დაქვარა.

ახალმა ცხოვრებამ ბეერი ახალი ამბავი გარემოება და ვითარება მო- გვიტანა ქველას.

კახელსაც ამ ახალმა ერთი გარე- მობა გაუჩინა, რომელიც უფრო სწორად ვადმოხდინებს ხოლმე ტფი- ლისისკენ. ეს გარემოება წელიწად- ში სწორად ორჯელ იძიებდეს წი- ნანდელ წესს უღალატოს, ე. ი. მა- შინ, როდესაც ბანკში საავლენე- ლო გარდასახადის ფულის შეტნის დრო მოუახლოვდება. ამ ხანში ტფილისში მთელი აღმოსავლეთი სა- ქართველო იყრის თავს; დიდი, პა- ტია, ქალი თუ კაცი, თვალის, გლე- ზი, აზნაური, საწვლელო თუ სე- რო, სულ ერთმანერთში ირევიან. ამ დღეებში ერთმა ჩამოსულმა მით- ხრო კიდევ: აფ ურჯულთობი (ე. ი. ბანკის მმართველი) მისი მია- ლის გვაწუხებენ და ჩამოვარდევენ ხოლმე, ბარემ ამ დღეებში დანიშნონ საბანკო კრებებში.

არ ვიცი, რამდენად სამართლიანია ეს გამოთქმული სურვილი და ეს- კი ვიცი, რომ ამ ჩამოსულებს ღღეს ბევრს რამე საყურადღებო ვაგიგონებს კაცი. მე საწინაოდ მინდოდა ვამეგო, რა რიგად დაუხდენდნ კახელები იმ ამ- ბავს, რომ სხედლწმეფო ხაზონის ხარ- უცია. რომელი ცხოვრებისთვის ბრძო- ლა ჰბადეს ზამთარში ფარჯრების მუშებზედ მწვენიერი ყინულის სა- ხეებს, რომელიც უსდელდა გაყინუ- ლი ორბქლიდამ? იწყება იოტდამ და რღება მთელი მწვენიერი სახე- თობი, ყვაილები, მხატვრობანი. მი- ზეხე ამის არის მდგომარეობა ჰე- რისა, სითხოში და სხვა ბუნების მო- ვლინებანი. როდესაც ბუნებრივად ჩნდება ის პირველი უჯჯრელი, რომელიც უბრალო კრისტილიდამ ატ- ვი იჩიედ, რომელიც ცხოვრებისთვის ბრძოლა აწენს ამას? რომ უსწავლეს ამისა ზრდისა და წარმატებისთვის საჭირო შის სითხო, ჰაერის სისქე, ჰაერის სიმძიმე, ნესტი,—რა მოვლ- ბის ევოლიუციის, ათასი ბრძოლაც რომ შედგოს ცხოვრებისათვის? რა დამებარებათ თვით უმადლეს ევო- ლუციას, მეოფს უმადლეს ორგა- ნიზში, რომ უსწავლეს ორგანული არსებისათვის საჭირო გარემოებანი ჰაერში, შის უსქუში, დღედაციის გუ-

კვით გადაწყვეტია კახეთის რკინის გზის გაყვანა და საზოგადოებრივად ბიან თუ არა კახელებს მტრულად და განათლებას ახალი იარაღი ზვირბინადად გამოიყენონ?

რძალ თქმა უნდა, რომ ამ საგნების ასახუნელად თვით კახელითავე უნდა მიმეზარათ და მიგზარათ კიდევ ერთ სახესადა თათქარბის დროის კაცსა — მსხერი კისეში, ჩასუქებულს თავად იარაგს, რომელიც სწორედ ბაქსში ფულის შეტანისდროს დაგვანა ხევის ხოლმე ტყუილისტებს თავისი თავს.

რძალ თქმა უნდა, ყმაწვილო, რომ ყველას გვიხარბონ რკინის გზის გაყვანა, მიიხსება თ. იორამმა, წელიწადში ორჯერ მიიხსება ხოლმე აქ ჩამოსვლა — ხან ცხენზედ უნდა შეესკუებოდ, ხან „ტრაიკოში“ ვიწუხოთ თავი, ხან კიდევ დალიყვანთ ამიერი თო სული. იმას რა ეჯობინება ვაგონში რომ ჩაჯვდები და შეუწყებები, ამოვიკიდო ტყუილის თავსა. ესეც რომ არ იყო, შემამილისთვის დიდა მნიშვნელობა აქვს რკინის გზას: სხვა არა იყო რა, „სტანციაზედ“ თუფოხამ მწიანხსა და ხაფეფლობას გაჯტანხებო ბიჭებს და ვაგაყვიდებოთ, იმ მწიანხს და ხილს, რომელთაც ღობრებ პეღრადენ და ხარგებენ ამ ვადა რკინის გზის უქონლობის გამო, დასძინა საკვირველის დაკვირვებით თ. იორამმა.

ყველას აგრეც ემის თქვენში კახეთის რკინის გზის მნიშვნელობა-მეტაქ? არ ვეშვებოდი მე.

— ყველას, ყველას თქვენმა მშენებლად.

იორამის სულმა ზღოს, თუ შემაცინდა და თავისი საკუთარი შეხედულება და აზრი მიეღეს კახეთის სხედულება და მანახვა. მაგრამ ერისათა საყურადღებოდ მიმჩინა ეს „სტანციაზედ“ თუფებით მწიანხილისა და ხილულობის გაყვანა. იქნებდ მართლა ამის მეტს არის მოვლიან მემამულეები რკინის გზისაკენ. მეტი ღონე არ არის ჯერ-ჯერობით ასე უნდა ვთქვაოთ. კახეობდენ არა იმისრ-რა ისეთი, რომ სხვ ვითქვაოთ რამე.

აველს მხარეს, ყოველს ქვეყანაში რისს გზებს ისეთი ძირითადი ცენტრება შეეკეთ, თუ საპირობა არის საზოგადოება მოემზადოს და შესფვიად დაუხედეს ამ ცვილილე-

ლის სიბოშოში, წყალში და სხვა? უშვებლს რასმე აქ ბრძოლა ცხოველებისათვის? როგორც ევოლუციო, მრემევე ცვილილეოც ორგანიზმში თუ უორგანიზმ არსებებში არის დამოიდებელი ახსნელ, რაოდენათაც ხელს უწყობს მის ბუნების მდგომარეობაში. თუ თუ ცხოველებისათვის ბრძოლა რომ არ იყვის, შესწყდება ან ევოლუციო ან დეგოლუციო? ან პრეფიცი ან რეგრესი?*) ბუნება აწირობეს ერთს და იმავე კანონს

*) აქ მოიხსენიება, არ უნდა შევიხლოვო ბრძოლა ცხოველებისთვის იმ ზონისაკენ და მემამულეების მსგავსად, რომელსაც სხვა მის ბრძოლა ან ბრძოლა (подвижение равновесия), და შეეხებებოლს თანაბრობა (утоление равновесия), რომელთა კანონუდაც არის დამოიდებელი აწივება და სხვა ობიექტულობა და არა ორგანიზმის სხეულობა, აქ ბრძოლა ცხოველებისთვის და თვით უბრალო ბრძოლისა არა აქვს ალღო, ეს არის უბრალო მოძრაობა.

ბათ. მიენდეს ეს გარემოება კახელებს თუ არა? მოიფიქრეს ყველა ის ცვილილება, რომელსაც რკინის გზა შემოუტანს მათ? მზად არის თუ არა, რომ ამ ცვილილებებში ბატონად თითონი დარჩენდ და სხვები არ დაშატრონებოდნენ?

ყოველი ამის პასუხი არა გვაქვს ანუ გვაქვს ერთადერთი: იორამისავე წარმოთქმული „მწიანხის გაყვანილობა“.

ღრა არის, ღრა არის, რომ კახელებმა ესავე ვიხადოდ თავისი სამზურნველოად ზემო მოხსენებული საგნები, თორემ მეტი ვიან-ლა იქნებოდა. ვინ იცის ამ ვადა უცხოინა, ეშვებოდებოდა სტუმრების ძალას იარებენ კიდევ; გვგმა დაწყებს და მოუთხნელად ელიან მარჯვე დროს, რომ კახეთის რკინის გზის მეხებით ეკონომიურის მხრით ვაბატონდნენ კახეთში.

„ერთობა ძალასა ჭქნისო“, ამ ბოზენ ფრანგები. აქც ერთობა არის კახელებისათვის საპირობა. ამ ერთობის შედგენაში დიდი ვილი აქვს ინტელიგენციას, რომელიც საკმაოდ დავანდა იორამის კახეთის პრაიციტივში. საზოგადოდ კახეთის სოფლებში უფრო მეტია ინტელიგენცია, ვიდრე ადამსაყოფი საქართველოს სხვა ადგილებში. და აი ამ ინტელიგენციამ უნდა ითავოს საქვის ზვირბინად გაძლი-ობა.

მაშ იმედი ვიქონიოთ, რომ შეგნებული ნაწილი კახეთის საზოგადოებისა ჩაუვიკრდება თავისი შედლებდა და მოადვალს რკინის გზას სხედულებად, რომ ამისთვის ისევე იროდ გამოიყენეს და არა მოუბატონებოდ „მოლაპყვების“ გასაუქმებლად.

იმედი გვექონდეს და გერწამდეს კიდევ რა გვენდობება, ამის ხომ მაინც გვეტყვიან: რეტარ არიან მოარწმუნებო!

ბარკვევი

(გენერალ-გაზთაფიანია)

ჩვენმა მკითხველებმა უკვე უყიან, რომ გუბერნიის სასურველობა და ეკონომის მორგეს სკისის წინაშე არ დედენმავე ერთბამ შეადგომლობა და იწყო იმის გამო, რომ გაჯოხისავე-

როგორც უორგანიზმის ორგანიზმის ავებულებას. იწყება ფორმის, მილის სისრულეში. როდესაც რიბტი, — რომლისაც კანონია განმეორება მოვლენისა და ამ განმეორებაში თანდათან კლება, — უძღურდება, ჰკარავდა განმეორების ძალს, — მაშინ ჩერდება ეს სისრულეში მსგავსობა ფორმის, იწყება კლება, და შლა, დახრწხა, მიდება პირველი სხისას, საიდანაც იწყი ფორმის სითავე იწყება გარდასევა აქედან სხვა ფორმაში, სხვა ავებულებაში. სიტყვით ზრდა, ევოლუციო ორგანიზმითა, რომელიც უორგანიზმის სხეულთა არის დამყარებული და დამოიდებელი მატერიალისა და სხვადასხვა მატერიალისა და სხვა ბრძოლაში, რომელთაც და აზრ ბრძოლად ცხოველებისათვის, რადგან, თუ მატერიალის ძალა არ შესწევს, როგორც ზემოთაც ითქვა, ჩადენენ ევინდ იბრალო, თუ უქან არა, წინ ვერ წახვალ. რომ ღრბთ რვიონობი სიქშიში, ბრძოლა ცხოველებისათვის არ შეარღვენს არაერთარს სა-

განთავისუფლებული იქნენ ხოლმე მიხს, ვისაც სათემო სასმართლო მოუსახვეს „არაზღას“.

ამ გვიარის შემადგომლობით არა ერთხელ და ორჯელ მიუშართინათ. არის ისეთი გუბერნიებიც, რომლებიც (იხილუობდნენ, რომ ეს საკვლეი სრულიად დანდენული იქნეს გლეხთა ცხოველებდგანაო. ეს მოყლენა ამტკიცებს, თუ რადმენად დიდი მოთხოვნილება, რომ შეცვილი იქნას სისტეკი და საზიზღარი ჩვეულევა სწორად რომ ესთაქოდ, როდესაც ერთბა თხოვლობას, რომ პირველდაწყებით სასწავლებელში ნასწავლი გლეხთა განთავისუფლებული იქნას „არაზღისაგანა“ იგი აღიწახსეს კანონი იმ ნაჯლს, რომელიც გლეხს არ ანთავისუფლებს გაჯოხისაგან. ამის გამო, „ნოვე, გრ.“ ამბობს:

„როდესაც იმათ სისა ათავიურებოთ, რომლებიც კანონის ძალით განთავისუფლებული არიან გაჯოხისაგან, სხვა-და-სხვა წოდებისა და რიგების ხალხს მუდგებო. აქ მოიხსენიან სამეგრეო წოდებისანიც, რომელთაც მშენებელად დაუბთავებოდენ სწავლა-ღარიბ ყმაწვილთა ადამრდელს სახლს“ და ან სახელმწიფო კონებათა სამინისტროს „დაბალს საბუქროსა სასწავლებელში უსწავლებდა“. ზემოთხსენებული სასწავლებლებში ბეჭითი არა სჯობია პირველ დაწყებით სკოლას წვდომის მხრივ, და არც ამისთვის ანთავისუფლება, არა-მდე მისთვის, რომ ავანდებს იმათ ზნეობის ინტერესებს, ვისაც ზემოთხსენებულ სასწავლებლებში დაუმთავრებია სწავლა, ასეთვც ინტერესები იმათ, ვინც ამ პირველ დასაწყის სასწავლებლებში სწავლობდა. მაინც ვაღაფავ ყველასათვის სამტყუარა: წერა-იკითხვის მექანიზმიანი და სივლის თვისის თვის სხვა ვაფხებუდ უეთვსად და უფრო მეტად ავანდებს თავის ღირსებას, ვიდრე უკლებინა რ გლეხი; ამისათვის პირველითავე უფრო სასძიმობა ეს სამარჯვლო სასჯელი, რომლის სარგებლობაზედაც არავინ არის დარწმუნებული“.

ამ საგნის შესახებ ჩვენი აზრი ჩვენ უკვე გამოთქმული გვექონდა.

ქობრის აღმდგენი

ბ. სპარბი, 15 იანვარი. საქართველოს ყოველ კუთხეს ჰყავს ამირეული მფარველად რომელიმე საცილიკაცი. ს. შუა სურებაიც, ბერიკელებში, არის ძველი-ძველი ღობის კარის ხატო, რომლის სიმბოლო-

კიროებს ევოლუციისათვის. ევოლუციო ხდება ამ ბრძოლის გარე. ბრძოლა არის დამბარკოლებელი ევოლუციოსა. ბრძოლა ცხოველებისათვის არის გამოწვეული გარემოებათაგან, არის საქირო თავის დასაცავად, აგებულება, სიკოცელი ეწყობა ისრარა, რომელიც არსებობდა, რომ ამ გაგარემოებანი სძლიოს ორგანიზმმა, და გარემოება არა სძლიოს ორგანიზმს. თუ გარემოება მეტად ძლიერია, თუ ორგანიზმს შეუძლიან გამძღლო გარემოებათა, მაშინ ორგანიზმი იმ გარემოებათა, და შემარებათ, რომელთაც უწინდება ახალი კავშირი. კარგს გარემოებაში სიკოცელის ძალი კარგათ მიღის, ცუდში ცუდით. ბრძოლა ცხოველებისათვის, რადგან იქნდა სიქეან თვით უპირველესთა ავტორიტეტით არის საწო ცხოველების მოსამარჯვებლად, რადგან წარმატების აქტივინეს სწორე გზას. მეცნიერნი შეიყ-

რე მთელს გურაზია განთქმულე, დაქარაგვის ვინმე რასმე, ღობის კარზედ გადასცემს და ავიე უბეველად აყვირებს ქურდს“ ეს იგი ავად გახდის, ვიღრე ნაქურდადლს ბატონის და დაუბრუნებს. ან დათვრეკენენ ღობის კარზედ საკეთა აღმინანეს და რაც უნდა სულით დაცემული იყოს აღმინანი (იმ ცრუ განათლებულ ვაჭარბანთა გარდა, რომელთაც არც ღმერთი ვწამთ და არც სინდისი), სიცრუის დაფიცების ვერ ვაძვადებს. ამისი მ დალითი ბეჭი ყოველი. რადგან ისევე ხნის წინად თანატურში ერთს კაცს საკეთავე მანახა მოპარეს. დაქარაგვებო ღობის კარის ხატო ჩამოაფინა და წინად დემს იმ დღისა, როდესაც ფიცი უნდა მომზადიყო, ქურდი პატრონის მისი ხელ-საქმის „მამინა“ ჩუმად დუქნათან დაუდგა. სხვა მძიმად დაქარაგვა და ღობის კარზედ დაფიცვის წინა დემს მძიმად უხეზებლად შინ მიუდგებოდა.

უფრო სამაგალითო ამბავი, რომლის დამსწრემ თითონ ვუყოფილო, სოფელ ვანში (ქვემო სურებათა) მიხს. ერთხელ აქიერი სოფლის მასწავლებელი მეუღლითურთ შინ არ იყო, ვიციკას გატებლის ფანჯრის მინი-დგან ხელი შეუძეო, გაუილა ფანჯარა, გადაძახებულა და წაუღია ორბოც-და ათის მანათის ღობრებული ნივთების სულ ჭლისა. გამჩრკის დროს ვთხოხ... ჭლის კიდევ აღმოჩნდა რამდენიმე დაქარგული ნივთი, მაგრამ მაინც არ შეიძლებოდა ქურდობა დაეჭვებოთ ამ მშვენიერის ქუჩისს ვარამადგენრებისათვის. სოფელმა დასწყვიტა ჩამოხეყენებინა ღობის კარი და დაფიცებინა მეზობლებს მასწავლებლისა, რადგანაც სხვენება არ იყოღდენ მისის შინ არ ყოფნის ამბავი. მესამე დამეს ქურდმა, ღობის კარისაგან შემზებულმა, მოიტინა და ჩემთა შემოდ დაწავიტი ნივთები-მკირედს გარდა — იანის სვეტონა. მაგრამ სოფელმა, რომელიც მოწიადენებული, რომ საქმე გამოძიებაში ჩაჯარდეს და ქურდი აღმოჩნდეს, მოეწოდა მამასახლისის და სხვათა ფიცი მოხდინა; მაგრამ უფაღა მამასახლისისმა სხვა და სხვა მიზნისა გამო ყრილობას თავი ვერ შეუყარა. ქურდი-კი ზემად იანისის და საკვალოდ უარეს ბოროტებას აბირობს. სოფელს ერთს ქალზედ აქვს გევი, რომელიც

ვინა შეცდომაში ევოლუციის შესახებ მან, რომ დღევანდელი ავებულებისა, გონისა ზნის მოწყობილება არის მიმარჯველებელი ერთმანერთათან ბრძოლისათვის. რაკი მოლოდამ გარემოებაზედ მიმარჯველებელი შედამენე ყოველი ორგანიზმს, ესა ჰპოვებს მიხედვი ევოლუციისა, წარმატებისა. გაუშვებს სახიდამ ნამდვილი რეჟულიო ტარები ევოლუციისა, რომელზედაც ზემოთ იყო ნათქვამი. ავილოდ მაგალითი. როდის უფრო იხრდება თუნდა ფტჟთ ხე, ესე იგი, როდის უფრო კარგი გარემოება აქვს ევოლუციისათვის: მაშინ, როდესაც იმას თავის დასაცვლად უნდა ბრძოლა ყველა გარემოებისათ, რომელიც იმას უწინად ნებანდ ხრდას, საზრდოებას, თუ მაშინ, როდესაც აღარც მებრძოლი, აღარც მზავი არა არა ჰყავს, არა აქვს ის გარემოება, რომ მეტს თავის ძალას ანდობდეს მათგან თავის დაცვის, მათთან საბრძოლველად მომარჯვებს. ცხადია, ის ხე,

წინადაც ბევრს უწინდისობაში იყო შენიშული და ზოგიერთი დანაკარგი ნივთებიც იმას აღმოჩნდა. აქეთ ჯერ ზამთარი თვალთ არ გვიჩინებს. თბილი დარბე, ხანდახან ფილი მისისებური უეტენა წვიმა უფრო გაზაფხულს მოგვარენს. ორჯერ მახლობელის მისი წვერეკლები კი ჩამოთოვო, მაგრამ ჩვენ არ მოგვეწვივა.

13 იანვარს ოცდა ოთხი გრადუსი სითბო იყო, რაც შარშან თბიანთეშმაოც არ ყოფილა.

ა. ღარიბია

უცხოეთი

საზრდაში. გაზეთი „Daily News“-ი საყურადღებო ცნობებს იუწყება იმის შესახებ, თუ რა სარგებლობა მოუევა სუფრანგებს, შემოსავლის დაეკად რა იქნეს გარდასახადი შენამდვილი. ამ გვიარის წესის შემოდება, გაზეთის აზრით, ძირეულად შესწავლის საფინანსო სისტემას. იგი განხორცილება იქნება იმ დღესა და ღობის, რომელთაც სახელმწიფო გარდასახადი განაწილებული უნდა იყოს გარდასახადის შემოსავლისა. ვიკალიზაცია და გაირადმხდელის ქანება საწყაოა იმისი, თუ რა მოვალეობა აქვს საზოგადოების წინაშე. ქონების კვალობაზედ გარდასახადის შემოდების შესახებ არა ერთხელ და ორჯელ აღმუდლებიათ ხმა სუფრანგებში, მაგრამ ძლიერი ინტერესებია არა ნაკლებად ვადიერეზულუს ბურჟუაზიის ხელს უშლიდა ასეთის გარდასახადის შემოდებისა. აქ არსებული გარდასახადი, როგორც სახელმწიფო, ისე ავღილობრივი, მომეტებულ ნაწილად ერის უმრავლესობას აწვეს სისრულად. უთხოვრის სიმძიმე ამ გარდასახადის უფრო პირველ საქიროების სახენებს ხდება: ზორაკს, სასწესლს და შინ სახმარებელ საგნებს. ღონის, რომელსაც მუშაკი იცემს, დიდ გარდასახადს ადგვს. ტრანსპორტის ფასი ხომ ხელიანურად არის აწეული. ერთის სიტყვით, ვეცდის, რაკ-კი აუცილებელი და სპირიოა ცხოველებში სახმარებლად, გარდასახადი დიდი აქვს, რათა ამითი შეეცდონ და გაათანასწორონ სასტიკი ხარჯთ-აღიკება.

რომელიც ყოველს თავის ძალას ანდობებს, გარემო ბრძოლის-კი არა, თავის საზრდოებას, შინავანს ზრდას, მიმარჯვებს სითბოსა, შვირსა, სინათლესა; და სინტესთან და სხვა ამგვარი. ამგვარივე კაცის ზრდაც, ევოლუციოც. ის, როდესაც თავის ძალას, ღონეს, დიდ გარდასახადს ადგებს ბრძოლას თავის მსგავსებთან. ამ ძალას ანდობებს შინავანს ზრდას, ბუნებაში შესვლას, ბუნებთან შეერთებას, ბუნების გარდასახადს, რომელიც განაჩიდა, განაშორა ბრძოლად ცხოველებისათვის თავისთა მ გვესტანათ.

ყველა ამ საკმაო ვრცელი ღობა-რიკიდან ჩვენს ენაზე, რომ ბრძოლას ცხოველებისთვის, ერთმანეთს დგნას ჩაგვის არ მოსდევს წარმატება სოფლის, არამედ არის დამბარკოლებელი ევოლუციისა და ყოველგვარი წარმატებისა.

ანტონ ფურტულაძე (შედეგი იქნება)

უხსოვრის წიგნი

დასრულებულია ბონაპარტეკრ უფროსი... ამიტომ იგი დადის საინჟინრო მოვ...

შეუძლია საინჟინრო მუშაობა... რადგან იგი არაა ინჟინერი...

საინჟინრო მუშაობა... მისი უნარიანობა...

დებევა

19 იანვარი... მთავრობის განცხადებით...

მთავრობის მოსთხოვოს, რომ სომეხების საკმის შესახებ აგრეთვე...

მოსკოვი... რუსეთის იმპერატორის განცხადებით...

მან... მისი განცხადებით...

განსჯალებანი

მთავრობის განცხადებით... მისი განცხადებით...

11-12 საათ. სწავლება: დღე...

ა. ბ. შარაძე... მისი განცხადებით...

საინჟინრო მუშაობა... მისი განცხადებით...

სმოკრება

დღისა მოქმედის ბანკელები... მისი განცხადებით...

მისი განცხადებით... მისი განცხადებით...

ლონდონი

ლონდონი... მისი განცხადებით...

„იპერი“

1895 წელს... მისი განცხადებით...

საინჟინრო მუშაობა... მისი განცხადებით...

მისი განცხადებით... მისი განცხადებით...

დამფუძნებელი

დამფუძნებელი... მისი განცხადებით...

იაკობი

იაკობი... მისი განცხადებით...

დასჯალებანი

დასჯალებანი... მისი განცხადებით...

დასჯალებანი

დასჯალებანი... მისი განცხადებით...